



Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT  
ARREST 117/2022**

**De beperking tot 24 maanden (vóór 2021) van de overgangsuitkering voor de langstlevende echtgenoot met een kind, ongeacht de leeftijd van dat kind, is ongrondwettig**

Twee rechtscolleges stellen vragen aan het Hof over meerdere wijzigingen die in 2014 en 2015 zijn aangebracht aan de regeling over het overlevingspensioen van de langstlevende echtgenoot.

Volgens het Hof is de geleidelijke verhoging van de vereiste leeftijd van 45 naar 50 jaar om een overlevingspensioen te genieten, grondwettig. De wetgever kon evenzeer de afwijking van die leeftijdsvoorwaarde voor de langstlevende echtgenoot met een kind ten laste afschaffen zonder de Grondwet te schenden.

De wetgever heeft bovendien in een tijdelijke overgangsuitkering voorzien voor de langstlevende echtgenoot die niet de vereiste leeftijd heeft bereikt om een overlevingspensioen te genieten. Tot 2021 was die overgangsuitkering voor de langstlevende echtgenoot met een kind ten laste evenwel beperkt tot 24 maanden, ongeacht de leeftijd van het kind. Het Hof oordeelt dat die limiet ongrondwettig is.

## 1. Context van de zaak

De wetten van 5 mei 2014<sup>1</sup> en van 10 augustus 2015<sup>2</sup> hebben meerdere regels over het overlevingspensioen van de langstlevende echtgenoot gewijzigd. Die wetten voorzien in: (1) de geleidelijke verhoging van de vereiste leeftijd om een overlevingspensioen te genieten van 45 tot 50 jaar, (2) de schrapping van de afwijking van die leeftijdsvoorwaarde die de langstlevende echtgenoot met een kind ten laste genoot, (3) een overgangsuitkering gedurende 12 maanden (indien de langstlevende echtgenoot geen kind ten laste heeft) of 24 maanden (indien de langstlevende echtgenoot een of meerdere kinderen ten laste heeft, ongeacht hun leeftijd) voor de langstlevende echtgenoot die te jong is om een overlevingspensioen te genieten; in tegenstelling tot het overlevingspensioen, mag die tijdelijke overgangsuitkering onbeperkt worden gecumuleerd met een beroepsinkomen.

Het Arbeidshof te Luik en de Arbeidsrechtbank te Luik moeten zich elk uitspreken over een zaak waarin een weduwe de beslissing betwist van de Federale Pensioendienst om haar een overgangsuitkering van 24 maanden toe te kennen in plaats van een overlevingspensioen. De

<sup>1</sup> Wet van 5 mei 2014 « tot wijziging van het rustpensioen en het overlevingspensioen en tot invoering van de overgangsuitkering in de pensioenregeling voor werknemers en houdende geleidelijke opheffing van de verschillen in behandeling die berusten op het onderscheid tussen werklieden en bedienden inzake aanvullende pensioenen ».

<sup>2</sup> Wet van 10 augustus 2015 « tot verhoging van de wettelijke leeftijd voor het rustpensioen en tot wijziging van de voorwaarden voor de toegang tot het vervroegd pensioen en de minimumleeftijd van het overlevingspensioen ».

twee rechtscolleges stellen aan het Hof vragen over de grondwettigheid van die wetwijzigingen.

## 2. Onderzoek door het Hof

### 2.1. De *standstill*-verplichting die in artikel 23 van de Grondwet is opgenomen (B.13-B.17)

Het Hof herinnert eraan dat artikel 23 van de Grondwet een *standstill*-verplichting bevat die de bevoegde wetgever verbiedt het beschermingsniveau van de bestaande wetgeving aanzienlijk te verminderen zonder dat die achteruitgang wordt verantwoord door redenen van algemeen belang.

Het Hof stelt vast dat de betwiste bepalingen beogen de personen aan het werk te houden die bij overlijden van hun echtgenoot hun beroepsactiviteit zouden stopzetten om een overlevingspensioen te kunnen genieten. De doelstelling is om **de werkloosheidsval te vermijden. Het gaat om een doelstelling van algemeen belang** die de achteruitgang van het beschermingsniveau van de langstlevende echtgenoten inzake sociale zekerheid verantwoordt. Het Hof besluit dan ook dat de betwiste bepalingen **artikel 23 van de Grondwet niet schenden**.

### 2.2. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (artikelen 10 en 11 van de Grondwet)

*2.2.1. Het optrekken van de leeftijdsvoorwaarde van 45 naar 50 jaar voor de toekenning van een overlevingspensioen, die moet vervuld zijn op het ogenblik van het overlijden van de echtgenoot (B.19.1-B.21)*

Het Hof herinnert eraan dat een nieuwe wet het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie niet schendt louter omdat zij de toepassingsvoorwaarden van de vroegere wet wijzigt. Het is aan de wetgever om te beslissen of een nieuwe wet al dan niet met overgangsmaatregelen moet gepaard gaan. Die keuze van de wetgever mag evenwel niet leiden tot een verschil in behandeling waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat en mag niet op buitensporige wijze afbreuk doen aan het vertrouwensbeginsel.

Het Hof stelt vast dat de vereiste leeftijd om een overlevingspensioen te genieten **zeer geleidelijk is verhoogd van 45 tot 50 jaar**. Er wordt dus niet op onevenredige wijze afbreuk gedaan aan legitieme verwachtingen. Bovendien is die verhoging redelijk verantwoord vanuit het doel van de wetgever om de langstlevende echtgenoot ertoe aan te zetten een beroepsactiviteit te behouden.

Het Hof besluit dat **het optrekken van 45 naar 50 jaar van de leeftijdsvoorwaarde voor de toekenning van een overlevingspensioen, die moet vervuld zijn op het ogenblik van het overlijden van de echtgenoot, niet strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet**, in samenhang gelezen met onder meer het vertrouwensbeginsel.

*2.2.2. De situatie van de langstlevende echtgenoot die een kind ten laste heeft (B.22-B.26)*

Het Hof gaat voorts in op de toepassing van de nieuwe regeling op **langstlevende echtgenoten die een gezinslast hebben**. Volgens het Hof **kunnen zij, na de 24 maanden waarin de overgangsuitkering wordt toegekend, in een precaire situatie terechtkomen indien zij niet erin slagen werk te combineren met hun gezinslast**. De maatregel **treft in het bijzonder vrouwen** die voorafgaand aan het overlijden van hun echtgenoot niet voltijds op de arbeidsmarkt actief waren. Volgens het Hof worden die bijzonder kwetsbare personen op

onevenredige wijze geraakt door de beperking van de overgangsuitkering tot 24 maanden, ongeacht de leeftijd van het kind. Het Hof stelt overigens vast dat een programmawet van 27 december 2021 de duur van de overgangsuitkering heeft verlengd tot 36 maanden (bij een kind ten laste ouder dan 13 jaar) en tot 48 maanden (bij een kind ten laste jonger dan 13 jaar of met een handicap).

Het Hof besluit dat **de beperking tot 24 maanden van de toekenning van de overgangsuitkering, ongeacht de leeftijd van het kind**, in de hierboven vermelde situatie **ongrondwettig is**.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)